

DE BOERDERIJEN VAN HERTME 2

In de vorige aflevering beschreven wij in vogelvlucht de oude erven van Hertme en de bewoners. In dit vervolgartikel wordt de volkstelling van 1795 behandeld en worden de huizen genoemd die in 1801 werden omgeslagen om een bijdrage te leveren aan de marke, een soort belasting dus. Als bijlage is nog een lijst van bewoners van de boerderijen in Hertme in 1988 opgenomen.

In 1795 wordt er weer een **volkstelling** gehouden (Lit. 7). Het blijkt dat de bevolkingsdruk enigszins is afgenomen, want in Hertme worden dan in totaal 208 personen geteld. Hierna volgen de namen van de hoofden der huisgezinnen, hun beroep en het aantal personen dat hun gezin telt. De volgorde der namen is zoals in de volkstellingslijst. Tussen haakjes wordt het nummer en de naam gegeven overeenkomstig de vorige aflevering (zie *Boorn en Boerschop* 2006 nummer -1-).

Erve Velthuis zoals het prachtige voorhuis van verre zichtbaar is vanaf de Velt-huisweg.

Lijst van de tellinge der menschen, in de boerschap Hertme gerigts Borne. Gedaan tussen 21 en 31 oktober 1795 volgens publicatie van de representanten van 't volk van Overijssel.

(42 Jenneboer)	<i>Gerardus Jenneboer</i>	<i>bouwman</i>	2
(9 Stroonboer)	<i>Geziena Stoonboer</i>	<i>bouwman</i>	7
(29 Oude Egberink)	<i>Hendriena Snieders</i>	<i>wever</i>	3
(7 Engbrink)	<i>Hindrik Egbrink</i>	<i>bouwman</i>	10
(31 Rutgerink)	<i>Jan Rotgerink</i>	<i>bouwman</i>	3
(32 Schopman)	<i>Jannis Schuurink</i>	<i>wever</i>	4
(43 Hekkers Hutte)	<i>Hendriena Laarhuis</i>	<i>behoefstig</i>	2
(43 Hekkers Hutte)	<i>Zwenne te Wierik</i>	<i>daghuurster</i>	3
(13 Laarhuis)	<i>Fenne Laarhuis</i>	<i>behoefstig</i>	2
(20 Sonder)	<i>Gerrit Zonders</i>	<i>wever</i>	9
(14 Wevershuis)	<i>Waander Weevers</i>	<i>wever</i>	3
(15 Kostershuis)	<i>Zweer Gospelen</i>	<i>catoenspinner</i>	9
(10 Groothuis)	<i>Berent Groothuis</i>	<i>bouwman</i>	6
(33 Oude Groothuis)	<i>Geeze Oude Groothuis</i>	<i>spinster</i>	3
(21 De Kolk)	<i>Bertus Kolk</i>	<i>wever</i>	5
(34 Koster)	<i>Antony Koster</i>	<i>bouwman</i>	5
(44 R.K.Pastorie)	<i>De pastoor Muller op den kolk</i>		
(35 Oude Haar)	<i>Jan Oude Haar</i>	<i>wever</i>	2

(6 De Haar)	<i>Grades Haarink</i>	<i>bouwman</i>	5
(24 Hulshuis)	<i>Jan Hulshuis</i>	<i>wever</i>	8
(12 Pigge)	<i>Hindrik Pigge</i>	<i>bouwman</i>	3
(26 Kolner)	<i>Bertus Kölner</i>	<i>bouwman</i>	5
(8 Kolner Jans)	<i>Jan Kölner</i>	<i>bouwman</i>	5
(45 Weghorst)	<i>Hindrik Weghorst</i>	<i>daghuurder</i>	2
(36 Emptenbelt)	<i>Gerrit Kleissen</i>	<i>klompmaker</i>	5
(46 Roskam)	<i>Hindrik Roskam</i>	<i>wever</i>	5
(37 Zwartkotte)	<i>Jan Zwartkotte</i>	<i>wever</i>	7
(11 Meulenbroek)	<i>Jan Molenbroek</i>	<i>bouwman</i>	8
(38 Oude Meulenbroek)	<i>Jan Oude Moelenbroek</i>	<i>wever</i>	4
(19 Oude Veldhuis)	<i>Bertus oude Veldhuis</i>	<i>wever</i>	3
(2 Veldhuis)	<i>Jan Veldhuis</i>	<i>bouwman</i>	6
(39 Hofte)	<i>Lambert Hofte</i>	<i>daghuurder</i>	3
(23 Pieper)	<i>Gerrit Jan Pypers</i>	<i>wever</i>	2
(27 Oude Aaldrink)	<i>Gerrit oude Aalderink</i>	<i>daghuurder</i>	4
(25 Oude Greve)	<i>Fenne Oude Greevink</i>	<i>wever</i>	4
(25 Oude Greve)	<i>Jannis Oude Greevink</i>	<i>wever</i>	2
(5 Aalderink)	<i>Jan Aalderink</i>	<i>bouwman</i>	6
(22 Kotte)	<i>Gerrit ten Kate</i>	<i>daghuurder</i>	4
(3 De Greve)	<i>Jan Greevink</i>	<i>bouwman</i>	8
(28 Hommers)	<i>juffer Hommels op Bertelink</i>		
(4 Groot Bertelink)	<i>Gerrit Bertelink</i>	<i>bouwman</i>	3
(40 Oude Bertelink)	<i>Jannis Oude Bertelink</i>	<i>wever</i>	3
(41 Klein Bertelink)	<i>Antony Bertelink</i>	<i>bouwman</i>	5
(18 Strykershuis)	<i>Berent Strykers</i>	<i>spinner</i>	2
(17 Oude Misdorp)	<i>Janna Oude Misdorp</i>	<i>behoefstig</i>	2
(30 Boomkamp)	<i>Stiene Grimberg</i>	<i>catoenspinster</i>	3
(1 Misdorp)	<i>Gerardus Misdorp</i>	<i>bouwman</i>	7

Het helaas verdwenen "erve Pigge" dat aan de Pigge Landen heeft gestaan nabij de Hertmerweg.

Tot slot van de serie overzichten van huizen in Hertme wordt hier opgenoemd een "uitzetting" (= verdeling of omslag naar

draagkracht) over de marke Hertme uit het jaar 1801. Als de marke geld moest betalen voor b.v. de grondbelasting of het onderhoud van de kerk, de pastorie of de school, dan werden de kosten naar rato van draagkracht omgeslagen (uitgezet) over de diverse boerderijen.

Er is nog een bewaard gebleven *uitzetting over de marke Hertme* (opgemaakt in de maand maart 1801; Lit. 8). Er werd blijkbaar grond aangekocht benodigd voor de kerk te Hertme.

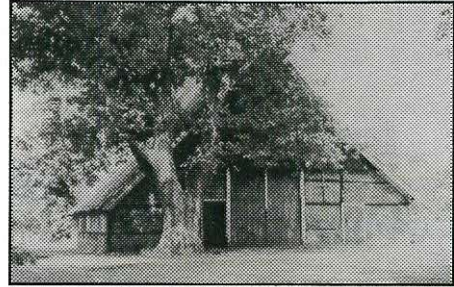
(1 Misdorp)	<i>Misdorp</i>	<i>fl. 22, 10, 0</i>
(30 Boomkamp)	<i>Boomkamp</i>	<i>fl. 5, 12, 8</i>
(9 Stroonboer)	<i>Stroonboer</i>	<i>fl. 15, 0, 8</i>
(42 Jenneboer)	<i>Jenneboer</i>	<i>fl. 7, 10, 0</i>
(29 Oude Egberink)	<i>Oude Egbrink</i>	<i>fl. 2, 16, 4</i>
(7 Engbrink)	<i>Egbrink</i>	<i>fl. 18, 15, 0</i>
(31 Rutgerink)	<i>Jan Rotgerink</i>	<i>fl. 7, 10, 0</i>
(32 Schopman)	<i>Schopman</i>	<i>fl. 5, 12, 8</i>
(43 Hekkers Hutte)	<i>Abram</i>	<i>fl. 3, 15, 0</i>
(13 Laarhuis)	<i>Laarhuis</i>	<i>fl. 1, 2, 8</i>
(14 Wevershuis)	<i>Wevers</i>	<i>fl. 7, 10, 0</i>
(20 't Sonder)	<i>Zonders</i>	<i>fl. 7, 10, 0</i>
(15 Kosterhuis)	<i>Gospelen</i>	<i>fl. 7, 10, 0</i>
(10 Groothuis)	<i>Groothuis</i>	<i>fl. 19, 13, 12</i>
(33 Oude Groothuis)	<i>Oude Groothuis</i>	<i>fl. 7, 10, 0</i>
(21 De Kolk)	<i>Bertus Kolk</i>	<i>fl. 7, 10, 0</i>
(34 Koster)	<i>Koster</i>	<i>fl. 9, 7, 8</i>
(35 De Oude Haar)	<i>Oude Haar</i>	<i>fl. 7, 10, 0</i>
(6 De Haar)	<i>Haarink</i>	<i>fl. 19, 13, 12</i>
(12 Pigge)	<i>Pigge</i>	<i>fl. 11, 5, 0</i>
(26 Kolner)	<i>Bertus Kölner</i>	<i>fl. 15, 0, 0</i>
(8 Kolner Jans)	<i>Jan Kölner</i>	<i>fl. 19, 13, 12</i>
(45 Weghorst)	<i>Weghorst</i>	<i>fl. 7, 10, 0</i>
(-- Timmerman Saasveld)	<i>Timmerman</i>	<i>fl. 7, 10, 0</i>
(36 Emptenbelt)	<i>Emptenbelt</i>	<i>fl. 7, 10, 0</i>
(46 Roskam)	<i>Roskam</i>	<i>fl. 7, 10, 0</i>
(37 Zwartkotte)	<i>Zwartkate</i>	<i>fl. 3, 15, 0</i>
(38 Oud Meulenbroek)	<i>Luerkhuis</i>	<i>fl. 6, 15, 0</i>
(11 Meulenbroek)	<i>Molenbroek</i>	<i>fl. 11, 5, 0</i>
(19 Oud Veldhuis)	<i>Oude Veldhuis</i>	<i>fl. 6, 11, 4</i>
(2 Veldhuis)	<i>Veldhuis</i>	<i>fl. 19, 13, 12</i>
(39 De Hofte)	<i>Hofte</i>	<i>fl. 5, 5, 0</i>
(23 Pieper)	<i>Pyper</i>	<i>fl. 5, 12, 8</i>
(25 Oude Greve)	<i>Wed. Oude Greevink</i>	<i>fl. 4, 13, 12</i>
(25 Oude Greve)	<i>Jannis Oude Greevink</i>	<i>fl. 4, 13, 12</i>
(3 De Greve)	<i>Greevink</i>	<i>fl. 19, 13, 12</i>
(4 Groot Bertelink)	<i>Gerrit Bertelink</i>	<i>fl. 18, 15, 0</i>
(40 Oude Bertelink)	<i>Oude Bertelink</i>	<i>fl. 5, 12, 8</i>
(41 Klein Bertelink)	<i>Tony Bertelink</i>	<i>fl. 18, 15, 0</i>
(18 't Strykershuis)	<i>Strykers</i>	<i>fl. 5, 12, 8</i>
(17 Oude Misdorp)	<i>Oude Misdorp</i>	<i>fl. 3, 15, 0</i>
(5 Aalderink)	<i>Aalderink</i>	<i>fl. 19, 13, 12</i>
(27 Oude Aalderink)	<i>Oude Aalderink</i>	<i>fl. 6, 11, 4</i>
(22 Kotte)	<i>Kateboer</i>	<i>fl. 5, 1, 2 8</i>

De volgorde in deze lijst is nagenoeg identiek aan die van de volkstelling van 1795 en is tevens gesteld in hetzelfde handschrift. We missen echter het Hulshuis (24) omdat de bewoner protestant was, alsmede het Hommers (28) en de R.K. Pastorie (44). De lijst is als bijlage 1 bij dit artikel is opgenomen.

De in de lijst genoemde geldbedragen zijn uitgedrukt in guldens, stuivers en penningen. 1 Gulden had, net als voor de invoering van de Euro, een waarde van 20 stuivers en een stuiver had een waarde van 16 penningen.

Ook erve Roskam is helaas verdwenen. Het heeft gestaan aan de noordzijde van de Oude Postweg, precies tegenover het kerkpad.

Hoewel het overzicht erg “in vogelvlucht” is, hoop ik toch dat de lezer door het gebodene een idee krijgt over het ontstaan van de samenleving in de buurtschap (thans kerkdorp) Hertme en over de ouderdom van de daarbij betrokken boerderijen. Daarin zijn ook enige wetenswaardigheden verweven over het leven in lang vervlogen tijden.

H.A.M. Woolderink.

Literatuur

1. Drs A.L. Hulshof,
Het Schattingsregister van Twente van 1475.
Zwolle 1953.
2. Het verpondingsregister van Twente van 1601.
Vereniging Oudheidkamer Twente 1985.
3. R.A.O. Statenarchief nummer 2456.
4. R.A.O. Statenarchief nummer 2604.
5. Vuurstedenregister 1675; R.A.O. Statenarchief nummer 2568.
6. Volkstelling 1748; R.A.O. Statenarchief.
7. Volkstelling 1795; R.A.O. Statenarchief.
8. Uitzettinge over de markte Hertme; Archief R.K.Parochie Hertme.

't Is nen goden boer wel geald en mest tevöl hef

1. Misdorp	Fam. de Jong	Kruisselbrink 1
2. Veldhuis	Fam. J. Blenke	Weteringsdwarsweg 1
3. De Greve	Fam. ten Dam	Aalderinksweg 2
4. Bartelink	Fam. ter Keurs	Weerselosestraat 301
5. Aalderink	Fam. Meijer	Veldhuisweg 1
6. De Haar	Fam. M. Huiskes	Hertmerweg 35
7. Engbrink	Fam. Broekhuis	Hedeveldsweg 3
8. Kolner Jans*	Fam. Stege	Oude Postweg 1
9. Stroonboer	Fam. Kraaijeveld	Hedeveldsweg 1
10. Groothuis	Fam. W. Meijer	Lodieklanden 1
11. Meulenbroek	H. Meulenbroek	Meulenbroekseweg 1
12. Pigge	afgebroken ongeveer 1948	
13. Laarhuis	afgebroken ongeveer 1842	
14. Wevershuis	Fam. T. Misdorp	Hedeveldsweg 5
15. Kosterhuis	Fam. H. Schabbink	Lodieklanden 2
16. Kuipershuis	Fam. Lohuis	Piggelanden 1
17. Oude Misdorp* ²	Fam. Olde Veldhuis	Hedeveldsweg 10
18. Strykershuis	afgebroken	
19. Oud Veldhuis	afgebroken ongeveer 1840	
20. Sonder	Fam. Stubbe	Hedeveldsweg 7
21. De Kolk* ³	verplaatst ongeveer 1902	
22. Kotte* ⁴	Fam. Kemna	Piepersveldweg 5
23. Pieper	Fam. Russchenkamp	Piepersveldweg 9
24. Hulshuis	Fam. ter Keurs	Hertmerweg 36
25. Oude Greve	Fam. H. Hesselink	Piepersveldweg 7
26. Kolner (Strik)	Fam. Hilbrink	Kerkweg 3
27. Oude Aalderink	afgebroken voor 1820	
28. Hommers	Fam. Jensma	Bartelinksweg 2
29. Oude Egberink	Fam. Zegger	Hedeveldsdwarsweg 1
30. Boomkamp	afgebroken	
31. Rutgerink	afgebroken	
32. Schopman	afgebroken ongeveer 1876	
33. Oude Groothuis	Spookhuis, onbewoond	Lodieklanden 4
34. Koster* ⁵	Fam. A.H. Schabbink	Kerkweg 1
35. Oude Haar	afgebroken	
36. Emptenbelt	Fam. Kleissen	Kerkweg 2
37. Zwartkotte	Fam. Back	Zwartkotteweg 2
38. Oude Meulenbroek* ⁶	Fam. Oude Egbrink	De Marke 1-3
39. HöfteFam.	Hesselink	Höftendiek 6
40. Oude Bartelink	afgebroken voor 1820	
41. Klein Bartelink	afgebroken ongeveer 1837	
42. Jenneboer	Fam. Hobbelt	Hedeveldsweg 6
43. Hekkers Hutte	Fam. Vollenbroek	Bartelinksweg 1
44. R.K. Pastorie	Pastoor Lenssen	Hertmerweg 29
45. Weghorst	Fam. Weghorst	Hoge Horst 2
46. Roskamp	Fam. Regtuit	Oude Postweg 3
--.Timmerman,	Fam. Workel, Dulderbroekweg 14	Saasveld

* Verplaatst ongeveer 1850

*² Verplaatst ongeveer 1828

*³ Verplaatst ongeveer 1902

*⁴ Verplaatst, lag eerst bij De Greve

*⁵ Verplaatst ongeveer 1840

*⁶ Verplaatst ongeveer 1840, lag naast Meulenbroek